

Thymus
Thesaurus
Sponsa lemuris
Empusa
Rhombus aureus
Dies largus
Columbulus
Lectus Gregorii

Undinus

Salix
Lilium
Exsecrationes filiae
Mulier fatidica

Kytice
Poklad
Svatební košile
Polednice
Zlatý kolovrat
Štědrý den
Holoubek
Záhořovo lože

Vodník

Vrba
Lilie
Dceřina kletba
Věštkyňe

I

Supra lacu vir sedebat,
noctu populo canebat:
„Luce, luce, lunula,
suant, suant filula!

Neo socculos frugales
in madores atque in calles,
luce, luce, lunula,
suant, suant filula!

Netur vestis coniugalis,
cras iam sextus, Bacchanalis,
luce, luce, lunula,
suant, suant filula!

Soccos, viridem vestitum,
ad conubialem ritum,
luce, luce, lunula,
suant, suant filula!“

II

Virgo mane iam surrexit,
tunicas in nodos nexit:
„Mater, volo vadere,
apud lacum lavere.“

„Ne discedas, nata cara,
vidi somnians amara,
nata, domi maneat,

I

Na topole nad jezerem
seděl Vodník podvečerem:
„Sviť, měsíčku, sviť,
ať mi šije niť.

Šiju, šiju si botičky
do sucha i do vodičky:
sviť, měsíčku, sviť,
ať mi šije niť.

Dnes je čtvrtek, zejtra pátek —
šiju, šiju si kabátek:
sviť, měsíčku, sviť,
ať mi šije niť.

Zelené šaty, botky rudé,
zejtra moje svatba bude:
sviť, měsíčku, sviť,
ať mi šije niť.“

II

Ráno, raníčko panna vstala,
prádlo si v uzlu zavázala:
„Půjdu, matičko, k jezeru,
šátečky sobě vyperu.“

„Ach nechod', nechod' na jezero,
zůstaň dnes doma, moje dcero!
Já měla zlý té noci sen:

quaeso, ne nunc abeas!

Gemmis eras redimita,
alba veste convestita,
heu, ex spumis: caveas,
quaeso, ne nunc abeas!

Albae vestes luctum velant,
lacrimas et gemmae celant,
tristem sextum caveas,
quaeso, ne nunc abeas!“ —

Nescit nata tolerare,
coepit quiddam stimulare,
ut ad lacum abeat,
nil, quod domi placeat. —

Primus pannus madefactus
et ponticulus perfractus,
heu, puella vertitur,
vertice submergitur.

Undae sunt effusae latae,
instar circi dilatatae —
in arbore sub rupibus
vir virens plausit manibus.

III

Regna lymphae luctuosa —
— captos intercludunt —
super herbis sub nymphaea

nechoď, dceruško, k vodě ven.

Perly jsem tobě vybírala,
bíle jsem tebe oblíkala,
v sukničku jako z vodních pěn:
nechoď, dceruško, k vodě ven.

Bílé šatičky smutek tají,
v perlách se slzy ukrývají,
a pátek nešťastný je den,
nechoď, dceruško, k vodě ven.“ —

Nemá dceruška, nemá stání,
k jezeru vždy ji cos pohání,
k jezeru vždy ji cos nutí,
nic doma, nic jí po chuti. —

První šáteček namočila —
tu se s ní lávka prolomila,
a po mladičké dívčině
zavířilo se v hlubině.

Vyvalily se vlny zdola,
roztáhnuły se v šířá kola;
a na topole podle skal
zelený mužík zatleskal.

III

Nevesely truchlivy
jsou ty vodní kraje,
kde si v trávě pod leknínem

pisces hic collidunt.

Loca non sunt luce fota,
ventis non afflata,
frigida silesunt, sicut
corda spe privata.

Regna lymphae luctuosa —
— pisces hic triduntur —
lucis in opacis umbris
pigre delabuntur.

Aula domini lympharum
dives et opima,
sed convivae solum forte
veniunt ad ima.

Cuilibet est splendens porta
forte reserata,
hunc vix iam viderunt umquam
lumina pergrata. —

Assidet ad postes herus,
retia conectit rara,
gremio marita fovet
pignora percara.

„Dormi, fili, natus forte,
dormi, care fili,
tu subrides pereunti
gemitu servili.

rybka s rybkou hraje.

Tu slunéčko nezahřívá,
větrík nezavěje:
chladno, ticho — jako žel
v srdci bez naděje.

Nevesely truchlivy
jsou ty kraje vodní;
v poloutmě a v polousvětle
mine tu den po dni.

Dvůr Vodníkův prostranný,
bohatství v něm dosti:
však bezděky jen se v něm
zastavují hosti.

A kdo jednou v křišťálovou
bránu jeho vkročí,
sotva ho kdy uhlédají
jeho milých oči. —

Vodník sedí mezi vraty,
spravuje své sítě
a ženuška jeho mladá
chová malé dítě.

„Hajej, dadej, mé děťátko,
můj bezděčný synu!
Ty se na mne usmíváš,
já žalostí hynu.

Saepe manus mihi porgis,
fili tristis matris,
atqui malim dormitare
tectis terris atris.

In tellure pone templum
et sub cruce nigra,
ut et mater adsit prope,
mater numquam pigra.

Dormi, fili lymphigene,
fili tristis Vestae,
nonne mater reducenda
est in mentem maestae?

Nuptum dare me volebat,
cura ducebatur,
inopinans dare dotem
natae cogebatur.

Nupsi, nupsi, verum prave,
regi clarae lymphae:
et conubi patres — cancri,
pisces paranympae.

Madet vir in siccis veste,
veste, quam totondit,
in olliculis sub aquis
animas abscondit.

Dormi, fili crine virens,
fili levitatis,

Ty radostně vypínáš
ke mně ručky obě:
a já bych se radš viděla
tam na zemi v hrobě.

Tam na zemi za kostelem
u černého kříže,
aby má matička zlatá
měla ke mně blíže.

Hajej, dadej, synku můj,
můj malý Vodníčku!
Kterak nemám vzpomínati
smutná na matičku?

Starala se ubohá,
komu vdá mne, komu,
však ani se nenadála,
vybyla mne z domu!

Vdala jsem se, vdala již,
ale byly chyby:
starosvati — černí raci,
a družičky — ryby!

A můj muž — bůh polituj!
mokře chodí v suše
a ve vodě pod hrněčky
střádá lidské duše.

Hajej, dadej, můj synáčku
s zelenými vlásky!

nubens non invenit mater
aedes pietatis.

Fraudibus decepta, dolo,
capta reti vili,
gaudium iam sentit nullum,
solum te, mi fili!“ —

„Quidnam sacri, uxor, cantas,
desine cantare,
meme ad iram carmen istud
coepit stimulare.

Nihil cantes, mea bilis
corpore commota est,
faciam te piscem, scito,
multa sic devota est.“ —

„Noli succensere, sponse,
tu, qui regis lympham,
ne moleste feras fractam
nec marcentem nympham!

Iuvenis virginitatis
stirpem perfregisti,
sed ex voto mihi nihil
adhuc perfecisti.

Supplex centies orabam:
sine, sine natam
ad brevissimum adire
matrem consternatam.

Nevdala se tvá matička
ve příbytek lásky.

Obluzena, polapena
v ošemetné sítě,
nemá žádné zde radosti
leč tebe, mé dítě!“ —

„Co to zpíváš, ženo má?
Nechci toho zpěvu!
Tvoje píseň proklatá
popouzí mne k hněvu.

Nic nezpívej, ženo má,
v těle žluč mi kyne:
sic učiním rybou tebe
jako mnohé jiné!“ —

„Nehněvej se, nehněvej,
Vodníku, můj muži!
Neměj za zlé rozdrčené,
zahozené růži.

Mladosti mé jarý štěp
přelomil jsi v půli:
a nic jsi mi po tu dobu
neučinil k vůli.

Stokrát jsem tě prosila,
přimlouvala sladce,
bys mi na čas, na kratičký,
dovolil k mé matce.

Supplex centies orabam
incohans plorare,
ut supremum meam matrem
possem salutare.

Supplex centies orabam,
genua flectebam,
sed nequiquam mitigare
durum cor volebam.

Noli succensere, princeps,
nam sum tibi praesto,
aut succense, si tu mavis,
et quod mandas, esto!

Atqui si vis, ut mutescam,
ut sim piscis mutus,
fac, ut fiam durus lapis
et sic fies tutus.

Lapis sine sensu, qui non
percipit maerorem,
ne suspirem semper solem,
neve lumen plorem.“ —

„Crederem, marita, verbis,
at quis dat promissum,
quis comprehendet rursus piscem
in profundum missum?

Paterer, ut convenires
matrem tam dilectam,

Stokrát jsem tě prosila
v slzí toku mnohém,
bych jí ještě naposledy
mohla dáti sbohem!

Stokrát jsem tě prosila,
na kolena klekla:
ale kůra srdce tvého
ničím neobměkla!

Nehněvej se, nehněvej,
Vodníku, můj pane!
Anebo se rozhněvej,
co dřív, ať se stane.

A chceš-li mne rybou mítí,
abych byla němá:
učiň mne radš kamenem,
jenž paměti nemá.

Učiň mne radš kamenem
bez mysli a citu:
by mi věčně žel nebylo
slunečního svitu!“ —

„Rád bych, ženo, rád bych já
věřil tvému slovu:
ale rybka v širém moři —
kdo ji lapí znovu?

Nezbraňoval bych ti já
k matce tvojí chůze:

sed inanem mentem vito,
femineam sectam.

Ergo cedam, ut ex imis
eas, noli flere,
at debebis haec mandata
prorsus mi complere.

Ne des oscula parenti
aut amores terrae,
cum fervore nostrae lymphae
collidentur vere.

Noli basiare nullum,
respice recursum,
ante sonos ire debes
et reverti rursum.

A sonando tibi tempus
ad sonandum cedo,
sed ut pignus prendo natum,
tibimet non credo.“

IV

Qualis aestas sine sole,
qualis est congressio,
coetus filiae cum matre,
si non est complexio,
si post longum tempus nata
cernitur a matre grata,
a quo potest natae tali

ale liché mysli ženské
obávám se tuze!

Nuže — dovolím ti já,
dovolím ti z důli:
však poroučím, ať mi věrně
splníš moji vůli.

Neobjímej matky své,
ani duše jiné:
sic pozemská tvoje láska
s nezemskou se mine.

Neobjímej nikoho
z rána do večera:
před klekáním pak se zase
vrátíš do jezera.

Od klekání do klekání
dávám lhůtu tobě:
avšak mi tu na jistotu
zůstavíš to robě.“

IV

Jaké, jaké by to bylo
bez sluněčka podletí?
Jaké bylo by shledání
bez vroucího objetí?
A když dcera v dlouhém čase
matku svou obejmě zase,
aj, kdo může za zlé míti

obici transgressio?

Perque diem firmat mater
natam plenam quaestuum:
„Vale dico, mater, horrens
vesperum occiduum.“ —
„Cur vereris percussorem,
perferemus hunc terrorem,
non, non cedam, non habebit
tete monstrum viduum.“ —

Vesper venit, viridis vir
it ad valvas adeo,
domi mater est cum nata,
valvae clausae cuneo. —
„Cur vereris, nata cara,
illa species est gnara,
hic in siccis percussorem
non utique timeo.“ —

Cum campana sonat, quidam
pulsat habitaculum:
„Vade domum, coniunx, vade,
para nobis epulum!“ —
„Age desere iam limen,
tu, qui paras solum crimen,
epuleris id, quod ante,
abeas ad laculum!“ —

Media iam nocte rursus
inferitur tectulum:
„Vade domum, coniunx, vade,

laskavému dítěti?

Celý den se v pláči těší
s matkou žena z jezera:
„Sbohem, má matičko zlatá!
Ach, bojím se večera!“ —
„Neboj se, má duše drahá,
nic se neboj toho vraha;
nedopustím, by tě v moci
měla vodní příšera!“ —

Přišel večer. — Muž zelený
chodí venku po dvoře;
dvěře klínem zastrčeny,
matka s dcerou v komoře.
„Neboj se, má drahá duše,
nic ti neuškodí v suše,
vrah jezerní nemá k tobě
žádné moci nahoře.“ —

Když klekání odzvonili,
buch, buch venku na dvěře:
„Pojď již domů, ženo moje,
nemám ještě večere.“ —
„Vari od našeho prahu,
vari pryč, ty lstivý vrahu,
a co dřív jsi večeríval,
večeř zase v jezeře!“ —

O půlnoci buch, buch zase
na ty dvěře zpukřelé:
„Pojď již domů, ženo moje,

stratum vade lectulum!“ —
„Age desere iam limen,
tu, qui paras solum crimen!
Qui sternebat lectos ante,
sternat rursus lectulum!“ —

Tertius auditur pulsus,
sol fert lucem niveam:
„Vade domum, coniunx, mammam
puer vult, femineam!“ —
„Non, non feram cruciatum,
crucior nunc propter natum,
mater mea, mater grata,
sine meme, ut abeam!“ —

„Ne discedas usquam, nata,
ille plenus crimine,
nato times, ego de te,
maneas in limine!
Abeas ad stagna grata,
male, nusquam vadet nata
atque puerum plorantem
linque sub hoc limine!“ —

Et in lacu hiems saevit,
puer vocans ululat,
pungit pueri lamentum,
et cum perit, stimulat.
„Ille fletus memet tangit,
fletus mihi pectus frangit,
mater, ille vir me terret,
magno metu cumulat!“

pojď mi ustlat posteले.“ —
„Vari od našeho prahu,
vari pryč, ty lstivý vrahu,
a kdo tobě prve stlával,
ať ti zase ustele!“ —

A potřetí buch, buch zase,
když se šeril ranní svit:
„Pojď již domů, ženo moje,
dítě pláče, dej mu pít!“
„Ach matičko, muka, muka —
pro děťátko srdce puká!
Matko má, matičko zlatá,
nech mne, nech mne zase jít!“ —

„Nikam nechod', dcero moje!
Zradu kuje vodní vrah;
ač že péči máš o dítě,
mně o tebe větší strach.
Vari, vrahu, do jezera!
Nikam nesmí moje dcera;
a pláče-li tvé děťátko,
přines je sem na náš práh.“

Na jezeře bouře hučí,
v bouři dítě nařiká:
nářek ostře bodá v duši,
potom náhle zaniká.
„Ach matičko, běda, běda,
tím pláčem mi krev usedá:
matko má, matičko zlatá,
strachuji se Vodníka!“ —

Quiddam cecidit sub portam,
heu, cruoris species.
Anus patefecit, vidit,
coepit eam rabies.
Duo sunt hic in cruore,
captus animus terrore,
facies est sine trunco,
trunco deest facies.

Něco padlo. — Pode dveřmi
mok se jeví — krvavý;
a když stará otevřela,
kdo leknutí vypraví!
Dvě věci tu v krvi leží —
mráz po těle hrůzou běží:
dětská hlava bez tělíčka
a tělíčko bez hlavy.

